



DIE MEISTERSINGER VON NÜRNBERG

Muzikale leiding **Rafael Frühbeck de Burgos**. Regie **Götz Friedrich**. Decors **Peter Sykora**. Kostuums **Peter Sykora & Kirsten Dephoff**. Videoregie **Brian Large**.

Wolfgang Brendel Hans Sachs. **Gösta Winbergh** Walther von Stolzing. **Eva Johansson** Eva. **Eike Wilm Schulte** Beckmesser. **Uwe Peper** David. **Ute Walther** Magdalena. **Victor Von Halem** Veit Pogner. **Lenus Carlson** Fritz Kothner.

Koor en orkest van de Deutsche Oper Berlin.

Opname: februari 1995. Formaat 16:9. Ondertiteling: D, GB, F. Duur 266 min.

ARTHAUS MUSIK 100 152.

Volgens de regels van de kunst

Reeds in 1845 concipieerde Wagner de woorden van Hans Sachs finale monoloog "Zerging das heil'ge Röm'sche Reich in Dunst, uns bliebe dich die heil'ge deutsche Kunst". Dat is vaak als een pleidooi voor Duits nationalisme uitgelegd geworden maar in feite stelde hij daarmee de kunst boven de politiek: enkel de kunst vermag een natie zijn identiteit te verschaffen. Dat was meteen ook een pleidooi voor de doorslaggevende rol van de kunst in het proces van de Duitse eenmaking. Drie jaar na de première van *Die Meistersinger* (1868) was die eenmaking een feit. Dat de kunst ook bij de jongste Duitse eenmaking een belangrijke voortrekkersrol wist te spelen heeft de Berlijnse regisseur Götz Friedrich van nabij kunnen vaststellen. Toch heeft hij zijn politiek engagement in deze *Meistersinger* achterwege gelaten. De associatie met Duitslands donkerste geschiedenisblad zijde blijft beperkt tot een beeld van het vernielde Nürnberg tijdens de prelude. Götz Friedrich verkoos om Wagner dicht op de hielen te blijven en volgt diens regieaanwijzingen nauwgezet. Zijn hoofdbekommernis moet het geweest zijn om het werk te restaureren in zijn fundamenteel democratische bedoelingen en *Die Meistersinger* opnieuw te laten zien als de utopie van het zelfbestuur door vrije burgers.

De productie is dan ook helemaal afgestemd op de figuur van Hans Sachs en Wolfgang Brendel slaagt erin om van Sachs het met dramatische intensiteit geladen centrum van het drama te maken. Sachs is geen grootspreker, hij neigt niet naar gewichtigdoenerij. Hij houdt ervan zich achter list te verschuilen en het wapen van de ironie te hanteren. Op de feestweide ziet hij zich echter gedwongen om de pleitbezorger van het "democratische model" te zijn: *Euch macht ihr's leicht, mir macht ihr's schwer*. En als pleitbezorger van die democratische gedachte kan hij niemand uitsluiten, de heethoofdige vernieuwer Von Stolzing niet en vooral ook niet de aartsconservatieve stadsklerk Sixtus Beckmesser. Een beetje schuld bewust reikt hij deze verzoenend de hand na zijn publieke nederlaag. Als Sachs vervolgens door allen op de feestweide wordt bejubeld maakt hij zich snel uit de voeten. Hij is allergisch voor trompetgeschal en luidruch-

tig gepraal. Ooit is *Die Meistersinger* met heel andere intenties op het toneel gebracht!

Beckmesser geniet hoog aanzien binnen de gilde van de meesterzangers. Dat hij zijn zinnen op Eva heeft gezet maakt hem blind en doet hem zijn job als Merker bedrijven tot aan de rand van het misbruik. Het maakt hem bovendien weerloos voor het listige vangnet dat Sachs over hem heen gooit. Eike Wilm Schulte bespeelt de gehele scala van de zelfkarakter met een weelde aan nuances en maakt van Beckmesser een "gezongen" partij met fraaie gebonden lijnen. Dat laatste gaat niet ten koste van zijn uitstekende dictie. Gösta Winbergh raakt aan de grenzen van zijn mogelijkheden op de feestweide maar "Am stillen Herd" weet hij de volheid te geven die men verlangt. Eva Johansson is een flirtgrage Eva die haar bruisende temperament vocaal niet altijd met dezelfde meisjesachtige charme weet om te zetten. Uwe Peper is een ervaren David die zijn lange monoloog met grote precisie voortreffelijk beheerst.

Het camerawerk van Brian Large is even superb als de kwaliteit van beeld en klank. De stemmen krijgen een fraaie contour door de opname met een lichte nagalm. Decors en kostuums van deze in essentie traditioneel ogende productie behoren niet tot de bijzonder attractieve punten van deze encensering. De regie van de massatonelen evenmin. Het is de figuur van Hans Sachs in zijn interactie met Stolzing, met de Meistersinger, met Beckmesser en met Eva die deze productie tot een fascinerende en ontroerende belevenis maakt. En het is duidelijk vanaf de eerste beelden met welke uitgepuurde personenregie Götz Friedrich samen met zijn ensemble aan deze productie heeft gewerkt. Maar dat is dan wel de essentie van het werk dat door Friedrich op een verhelderende manier opnieuw is blootgelegd.

Jos Hermans